

staa sig. Den Hovedbetragtning, at det forholder sig saaledes, kan jeg ikke modificere. Jeg anser det for at være noget, som Erfaringen viser, at saaledes er den rigtige Betragtning af dette Forhold, at man ikke kan undvære en Beskyttelse for, at Industri og Haandværk skulle trives her i Landet. — Nu var det saaledes, at der paa enkelte Punkter forefandtes Enighed i Toldkommissionen, da vi skiltes; der var i Virkeligheden opnaaet Enighed paa visse Punkter, som ogsaa angik Beskyttelsen. Men desværre, denne Enighed, som saaledes var opnaaet, er bleven brudt, for saa vidt en Enighed kan brydes af andre end dem, der have direkte været med til at vedtage Resultatet. Jeg vil derom sige, at det var en selvfølgelig Forudsætning — og det blev mangfoldige Gange udtalt i Toldkommissionen, ikke blot fra vor Side, men ogsaa fra den anden Side, at det var en naturlig Forudsætning for Enigheden om de enkelte Punkter — at disse Punkter gik urørte gennem den Skærsild, som hedder Rigsdagen. Og det er ikke sket. Paa en Række Punkter er denne Enighed brudt, og det medfører selvfølgelig, at alle vi, som have været med til at enes om et og andet, maa betragte os som fuldstændig løste fra ethvert Baand, der maatte kunne tænkes at være lagt paa os derved, at vi havde givet vor Tilslutning til visse Positioner. Det kan ikke gaa an, at man, naar man i en Kommission er enig om store og vanskelige Punkter, saa vil gøre det bedre, naar det kommer i Rigsdagen, og af en eller anden Grund vil søge at have Indflydelse paa disse Ting; naar man ikke helt og holdent vil staa ved, hvad Kommissionen er bleven enig om, maa alt bortfalde. Saa maa dette Arbejde betragtes som et Oplysningsarbejde, hvad det er i stor Stil, men det kan ikke medføre noget andet Resultat end dette. Det maa ses fra det Synspunkt, at her er tilvejet-bragt et stort Materiale, som er grundigt gennemgaaet og overvejet.

Jeg udtalte med Hensyn til Beskyttelsen, at jeg ansaa den for at være nødvendig for Industriens og Haandværkets Trivsel her i Landet. Jeg tror, at det er et Synspunkt, som gælder ikke blot for de nuværende Udøvere af Industri og Haand-

værk her i Landet, men det gælder i Virkeligheden for Samfundet i det hele. Thi Industrien og Haandværket rekrutteres fra alle Samfundsklasser; en stor Mængde af Arbejdskraften, baade den umiddelbare Arbejdskraft, som ikke behøver nogen særlig Uddannelse, og den Arbejdskraft, som medbringes af Personer og Individuer, der have skaffet sig en særlig Uddannelse, skyldes ikke noget enkelt Lag i Befolkningen. Den skyldes ikke særlig nogen enkelt Samfundsklasse, om man saa maa kalde det, men det er saa, at Industri og Haandværk rekrutteres fra alle Samfundslag; der er i alle Samfundslag mange Personer, som gaa fra den Samfundsklasse, hvortil de nu en Gang høre, eller fra den Virksomhed, som i og for sig efter deres Afstamning o. s. v. kunde antages at ligge dem nærmest, over til Industrien og Haandværket. Landbruget klager endogsaa derover og siger, at der gaar for meget bort fra det for at gaa over til Industri og Haandværk. Men det er ikke Landbruget alene, dette gælder om; det gælder i Virkeligheden, som jeg har sagt, at fra alle Sider kommer der Tilførsel af ny Arbejdskraft til Industri og Haandværk. Det er derfor ogsaa og allerede af den Grund af Vigtighed, at vi opretholde Industri og Haandværk her i Landet. Det er nødvendigt for Samfundet som saadant allerede af den Grund, jeg har nævnet, men det er ganske særlig af Interesse og Betydning for Landbruget. Jeg slutter mig fuldt ud til de Betragtninger, der ere gjorte gældende, at det for Landbruget er en Sag af den største Vigtighed, at det har et købedygtigt Publikum her i Landet og et købedygtigt Publikum, der virkelig er saavelstillet, at det er i Stand til at benytte en stor Del af Landbrugets Frembringelser, en stor Mængde af det, som nu ellers eksporteres. Og derpaa behøver jeg ikke nærmere at komme ind, thi den Sag er drøftet saa ofte. Derimod maa jeg komme noget ind paa Indvendingerne mod Beskyttelsen, thi det er jo altid Indvendingerne, der særlig maa drages frem, og som det for saa vidt er naturligt, at man lægger Mærke til, som det er Angreb, der gøres paa den bestaaende Beskyttelse; naar man vil angribe den, maa man have sine